

[Orla Møller.]

lingsmæssigt, for det tredje at give det forskningsmæssige arbejde her i landet større effekt og endelig for det fjerde at være rådgivende for offentlige myndigheder, hvad arbejde og økonomi angår.

Jeg skal i korthed sige noget om disse hovedprincipper, hvis udførelse i praksis er forbundet med overordentlige vanskeligheder. Den endelige løsning af disse er næppe heller nået med dette forslag, men der er utvivlsomt gjort en god og en nødvendig begyndelse. Jeg tror, at dette i nogen grad hænger sammen med, at dette lovforslag så at sige ikke kommer fra oven, men er groet på den videnskabelige mark. Det skyldes erfaringer, gjort både i kommissioner under Statens almindelige Videnskabsfond og under de forskellige fakulteters forskningsarbejde. Forskningens fællesudvalg har behandlet de forslag, der er fremkommet fra disse sider, og har på grundlag af dem lavet et udkast til et lovforslag, som danner baggrund for det, vi skal behandle her. Det er således de berørte videnskabelige områder og deres forskere, der har givet udtryk for deres ønsker, og dette borger for, at man ikke lovgiver hen over hovedet på rette vedkommende.

Til forslaget hovedtanker nogle flere kommentarer. For det første til punkt 1: at skabe fornødent overblik. Jeg tør ikke sige, om dette overhovedet er gørligt, det kan måske klares med en datamaskine, men der findes næppe ret mange hjerner, der kan fastholde alt, hvad der foretages på forskningens område her i landet; langt mindre vil det være tilfældet, når udlændets videnskab også kommer ind i billedet. Polyhistorernes dage er for længst talte, de enkelte forskere eller den enkelte gren kan vel følge med, men det vil være vanskeligt at skaffe det overblik, som er noget af en nødvendighed, når man skal prioritere opgavernes rækkefølge og udstede de fornødne økonomiske bevillinger.

Til det andet, koordineringsvirksomheden: vi finder det helt i sin orden, at der oprettes et centraludvalg, hvor også atomenergikommissionen, statens teknisk-videnskabelige fond og statens teknisk-videnskabelige forskningsråd samt Rask-Ørsted Fondet og enkelte andre grupper er repræsenteret; men på dette punkt står jeg lidt

tøvende. Er man nu også gået stærkt nok til værks med omorganiseringen? Vil der ikke fortsat være ikke blot overlapninger, for det tror jeg nemlig ikke man kan undgå, men vil der ikke være adskillig overflødig overlapning? Jeg har noteret mig bemærkningerne om muligheden for en omorganisering af Rask-Ørsted Fondets arbejde, men hvordan kommer det til at gå med forskningens fællesudvalg? Jeg kan godt se, at man efter forslaget har forsøgt at fastholde en placering af specielt rådgivende karakter, men kunne denne opgave ikke lige så godt være givet til centraludvalget, der i så tilfælde vel skulle have en lidt anden sammensætning? Men vil de to foreslåede organer ikke i væsentlig grad være sammensat af de samme mennesker eller i hvert fald af den samme slags mennesker og med omtrent samme kompetence?

Kan dette holde i det lange løb, spørger jeg. Havde det ikke været rigtigere at tage skridtet fuldt ud, nemlig at lade FFU, forskningens fællesudvalg, være det, der nu kaldes centraludvalget? Jeg skal ikke påstå, at forskningens fællesudvalg let kan blive en blindtarm i dette foretagende, men der vil i hvert fald være uklarhed, hvad de to organers virke angår. Der vil også være uklarhed i forholdet til den øvrige forskning, hvor der også er uløste problemer, hvad koordineringen angår. Jeg har ikke tænkt mig at kræve undervisningsministeren til regnskab for, hvordan disse uklarheder skal løses, men ønsker blot at understrege min påstand om, at dette forslag er et første skridt på vejen; hvad undervisningsministeren sandsynligvis vil betragte som en selvfølge.

Til det tredje, hvad effektiviteten angår, blot dette: det må hilses med tilfredshed, at forskningsrådene får større muligheder for at tage initiativ til selvstændige opgaver, og at bevillinger stilles til anvendelse som rådighedssummer. Jeg tror, at adskillige har den fornemmelse, at der med et mere effektivt forskningsarbejde kunne nås betydelige resultater på en lang række områder. Vi råder her i landet over en tilstrækkelig velkvalificeret stab af videnskabsmænd, der med øgede muligheder vil give øgede fremskridt på alle områder af forskningen; men med hensyn til effekten kan man måske nok få sine tvivl, når man